

INFORME JURÍDIC RELATIU A LA NECESSITAT D'ADJUDICAR A GLOBAL GEOMÀTICA SL EL CONTRACTE RELATIU AL SERVEI D'ARQUEOLOGIA PER A LES OBRES DE LES ACTUACIONS DE LA XARXA FREÀTICA 1 – SISTEMA EIXAMPLE ALS DISTRICTES DE L'EIXAMPLE I SANT MARTÍ A BARCELONA, LOT 2 ÀMBIT DIAGONAL – CONSELL DE CENT A BARCELONA, AMB MESURES DE CONTRACTACIÓ PÚBLICA SOSTENIBLE – EXP. 602.2025.090

Antecedents

Mitjançant sol·licitud d'inici d'expedient de data 25 de novembre de 2025, el Departament Tècnic d'Infraestructures de BIMSA sol·licita la contractació del SERVEI D'ARQUEOLOGIA PER A LES OBRES DE LES ACTUACIONS DE LA XARXA FREÀTICA 1 – SISTEMA EIXAMPLE ALS DISTRICTES DE L'EIXAMPLE I SANT MARTÍ A BARCELONA, LOT 2 ÀMBIT DIAGONAL – CONSELL DE CENT A BARCELONA, AMB MESURES DE CONTRACTACIÓ PÚBLICA SOSTENIBLE, amb un pressupost base de licitació de 74.704,02 euros (IVA exclòs) i un Valor Estimat de Contracte de 89.644,82 euros (IVA exclòs).

BIMSA ha de contractar el SERVEI D'ARQUEOLOGIA PER A LES OBRES DE LES ACTUACIONS DE LA XARXA FREÀTICA 1 – SISTEMA EIXAMPLE ALS DISTRICTES DE L'EIXAMPLE I SANT MARTÍ A BARCELONA, LOT 2 ÀMBIT DIAGONAL – CONSELL DE CENT A BARCELONA, AMB MESURES DE CONTRACTACIÓ PÚBLICA SOSTENIBLE.

La Direcció Arqueològica a nom de l'arqueòleg Joan Calpe Zafón, de l'empresa GLOBAL GEOMÀTICA SL ha estat autoritzat per la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya per dur a terme la intervenció arqueològica en el marc del PROJECTE EXECUTIU DE LES ACTUACIONS DE LA XARXA FREÀTICA 1 – SISTEMA EIXAMPLE ALS DISTRICTES DE L'EIXAMPLE I SANT MARTÍ A BARCELONA, LOT 2 ÀMBIT DIAGONAL – CONSELL DE CENT. Aquesta direcció arqueològica ha desenvolupat les següents tasques:

- Execució dels treballs de camp.
- Elaboració del registre estratigràfic i documental.
- Anàlisi preliminar dels materials i contextos.
- Avanç en la redacció de la memòria tècnica, així com dels pertinents informes de tractament de restes arqueològiques.

Donat que la nova actuació que es planteja (ampliació/modificació dels treballs autoritzats) forma part del mateix projecte arqueològic, es considera que:

- No es tracta d'una nova intervenció independent, sinó d'una continuació directa d'una intervenció ja autoritzada.

- Qualsevol fragmentació del projecte entre dues empreses o equips vulneraria el principi d'exclusivitat que estableix l'article 4 del Decret 78/2002.
- Només l'equip inicial disposa del coneixement acumulat del jaciment, dels contextos arqueològics i del sistema de registre aplicat, indispensables per garantir la coherència tècnica, estratigràfica i interpretativa del projecte.

D'acord amb el que estableix l'article 4 del Decret 78/2002, les intervencions arqueològiques tenen caràcter exclusiu, i per tant:

- No poden ser subdividides ni transferides parcialment a una altra empresa o equip sense causa justificada i autorització expressa.
- La continuïtat dels treballs derivats de l'ampliació del projecte ha de recaure necessàriament sobre l'equip de direcció tècnic i l'empresa inicialment autoritzats per la DGPC. Aquesta exclusivitat respon no només a una exigència normativa, sinó també a criteris de coherència científica, eficiència tècnica i protecció del patrimoni arqueològic.

Atès l'abast dels treballs a realitzar dins del contracte que pretén executar BIMSA consistents en el Servei d'arqueologia per a les obres de les actuacions de la xarxa freàtica 1 – Sistema Eixample als districtes de l'Eixample i Sant Martí a Barcelona, Lot 2 Àmbit Diagonal – Consell de Cent a Barcelona, es considera que els mateixos únicament poden ser realitzats per part de GLOBAL GEOMÀTICA SL.

Fonamentació jurídica

El servei objecte del present informe s'ha de realitzar de forma exclusiva per part de l'empresa GLOBAL GEOMÀTICA SL, per la qual cosa, a efectes de contractar els serveis de referència, s'ha d'articular un procediment negociat sense publicitat, de conformitat amb els següents fonaments jurídics.

1.- Regulació legal del procediment negociat sense publicitat a la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic (en endavant LCSP).

La LCSP estableix els principis rectors de la contractació pública, articulant l'adjudicació dels contractes públics sota els principis de publicitat, lliure concurrència, igualtat de tracte i no discriminació, entre d'altres. No obstant això, la Llei estableix una excepció als principis de la contractació, el procediment negociat sense publicitat regulat a l'article 168 de la LCSP. Aquest procediment, en tant que suposa una limitació dels principis de la contractació pública, la doctrina ha establert que la seva aplicació té caràcter excepcional i només resulta procedent quan concorren les causes taxades previstes a la Llei.

Als efectes que ara interessa, estableix l'article 168 de la LCSP que:

“Los órganos de contratación podrán adjudicar contratos utilizando el procedimiento negociado sin la previa publicación de un anuncio de licitación únicamente en los siguientes casos:

a) En los contratos de obras, suministros, servicios, concesión de obras y concesión de servicios, en los casos en que:

2.º Cuando las obras, los suministros o los servicios solo puedan ser encomendados a un empresario determinado, por alguna de las siguientes razones: que el contrato tenga por objeto la creación o adquisición de una obra de arte o representación artística única no integrante del Patrimonio Histórico Español; que no exista competencia por razones técnicas; o que proceda la protección de derechos exclusivos, incluidos los derechos de propiedad intelectual e industrial.

La no existencia de competencia por razones técnicas y la protección de derechos exclusivos, incluidos los derechos de propiedad intelectual e industrial solo se aplicarán cuando no exista una alternativa o sustituto razonable y cuando la ausencia de competencia no sea consecuencia de una configuración restrictiva de los requisitos y criterios para adjudicar el contrato.

Aquest procediment que deriva de la normativa europea¹, es configura com una excepció dels principis de publicitat, lliure concurrència i igualtat de tracte i no discriminació, que s'ha d'utilitzar amb caràcter excepcional. Derivat d'aquesta excepcionalitat, cal que l'òrgan de contractació justifiqui i acrediti que és impossible promoure la concurrència perquè objectivament només existeix una empresa que pugui encarregar-se de l'execució del contracte, i no es pot considerar que concorri una raó tècnica determinant de l'exclusivitat quan, a més d'existir alternatives o substituïts raonables en el mercat, l'exclusivitat sigui conseqüència d'una restricció artificial dels paràmetres de la contractació, exigint en els plecs uns requisits tècnics que només pot complir una empresa determinada. Així, en quant a la necessitat de motivació d'aquesta exclusivitat, s'ha pronunciat la **Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, de 14 de setembre de 2004, a l'assumpte Comissió/Itàlia, C-385/02**, segons la qual:

¹ Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu y del Consell, de 26 de febrer de 2014, sobre contractació pública i per la qual es deroga la Directiva 2004/18/CE. Considerant 50:

“En razón de sus efectos perjudiciales sobre la competencia, los procedimientos negociados sin publicación previa de un anuncio de licitación deben utilizarse únicamente en circunstancias muy excepcionales. Las excepciones deben limitarse a aquellos casos en que la publicación no sea posible, bien por razones de extrema urgencia provocada por acontecimientos imprevisibles y no imputables al poder adjudicador, bien cuando esté claro desde el principio que la publicación no generaría más competencia o mejores resultados de contratación, por ejemplo porque objetivamente solo haya un operador económico que pueda ejecutar el contrato. Este es el caso de las obras de arte en las que la identidad del artista determina intrínsecamente el valor y el carácter únicos del propio objeto artístico. La exclusividad puede también surgir por otros motivos, pero solo las situaciones de exclusividad objetiva pueden justificar el recurso al procedimiento negociado sin publicación, siempre que la situación de exclusividad no haya sido creada por el propio poder adjudicador con vistas al futuro procedimiento de contratación”.

“el artículo 7, apartado 3, letra b), de la Directiva autoriza el recurso al procedimiento negociado, sin publicación previa de un anuncio de licitación, para las obras cuya ejecución, por razones técnicas, sólo puede encomendarse a un empresario determinado. Las disposiciones del artículo 7, apartado 3, de la Directiva que autorizan excepciones a las normas que pretenden garantizar la efectividad de los derechos reconocidos por el Tratado CE en el sector de los contratos públicos de obras, deben ser objeto de una interpretación estricta, y la carga de la prueba de que existen realmente las circunstancias excepcionales que justifican la excepción incumben a quien quiera beneficiarse de ellas (véanse, en este sentido, las sentencias de 18 de mayo de 1995, Comisión/Italia, C-57/94, Rec. p. I-1249, apartado 23, y de 28 de marzo de 1996, Comisión/Alemania, C318/94, Rec. p. I-1949, apartado 13). De ello se desprende que las autoridades italianas deben probar que existían razones técnicas que hacían necesaria la adjudicación de los contratos públicos controvertidos al empresario encargado del contrato inicial”.

De la mateixa forma s'ha pronunciat la Sala del Contenciós Administratiu, del **Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en la seva Sentència de data 9 de març de 2016**, en la que s'al·ludeix a la idea del caràcter excepcional i taxat del procediment negociat sense publicitat, la qual cosa exigeix que la seva utilització es fonamenti en la concurrència i acreditació, clara i manifesta, de que es dona el supòsit de fet d'exclusivitat o de raons impeditives de la concurrència que duguin a terme l'excepció de licitació oberta o restringida.

2.- Respecte de l'exclusivitat de GLOBAL GEOMÀTICA SL per a la contractació del Servei d'arqueologia per a les obres de les actuacions de la xarxa freàtica 1 – Sistema Eixample als districtes de l'Eixample i Sant Martí a Barcelona, Lot 2 Àmbit Diagonal – Consell de Cent a Barcelona.

D'acord amb el que s'exposa a l'informe tècnic emès per la Direcció Tècnica d'Infraestructures de BIMSA, la necessitat de contractar els serveis d'ampliació de la intervenció arqueològica en el marc de les obres indicades deriva de circumstàncies sobrevingudes i imprevisibles originades per treballs arqueològics aparegudes durant l'execució dels treballs.

Aquesta nova necessitat es configura com una continuïtat directa de la intervenció arqueològica inicial autoritzada per la Direcció General del Patrimoni Cultural, la qual va ser encomanada a l'empresa GLOBAL GEOMÀTICA SL, sota la direcció de l'arqueòleg Joan Calpe Zafón, en el marc del contracte derivat procedent de l'Acord Marc 600.2023.010.

Tal com estableix l'article 4 del Decret 78/2002, de 5 de març, pel qual s'aprova el Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, les intervencions

arqueològiques tenen caràcter exclusiu, de manera que no poden ser subdividides ni transferides parcialment a altres equips o empreses sense una causa degudament justificada i amb autorització expressa de l'Administració competent.

Aquesta previsió normativa implica que les ampliacions o modificacions d'una intervenció arqueològica autoritzada han de ser executades pel mateix equip tècnic i direcció autoritzats en el projecte original, atès que només aquest disposa del coneixement acumulat del jaciment, dels contextos estratigràfics i dels criteris metodològics emprats, els quals resulten essencials per garantir la coherència científica i tècnica de la intervenció.

En el cas present, la continuïtat dels treballs d'excavació, documentació i control arqueològic en les zones afectades per les noves troballes arqueològiques exigeix mantenir la mateixa direcció arqueològica i equip tècnic, per assegurar la correcta documentació de les troballes, la integritat científica de la intervenció i la conservació del patrimoni afectat.

Per tot això, es considera degudament justificada l'exclusivitat de l'empresa GLOBAL GEOMÀTICA SL per a l'execució de l'ampliació del servei d'arqueologia vinculat al projecte esmentat, i en conseqüència, la seva contractació mitjançant procediment negociat sense publicitat, a l'empara de l'article 168.a).2º de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic (LCSP), per tractar-se d'un supòsit en què, per raons tècniques i de drets exclusius, el contracte només pot ser encomanat a un únic operador econòmic.

Per tot l'esmentat, qui subscriu,

INFORMA favorablement l'aplicació del procediment negociat sense publicitat per a la contractació del Servei d'arqueologia per a les obres de les actuacions de la xarxa freàtica 1 – Sistema Eixample als districtes de l'Eixample i Sant Martí a Barcelona, Lot 2 Àmbit Diagonal – Consell de Cent a Barcelona, a favor de GLOBAL GEOMÀTICA SL, així com el contingut i prescripcions del Plec de Clàusules Administratives Particulars que regeix la licitació, atès que els mateixos estan conformes amb la legislació de contractes.

Lara Calvo Martí
Cap de Contractació d'Espai Públic i Sistemes Tecnològics

Barcelona, a en la data de la signatura electrònica.